

KEUSOTE

Keski-Uudenmaan hyvinvointialue

Alueellinen kulttuurihyvinvointisuunnitelma 2026-2030

Järvenpään hyvinvointilautakunta 3.6.2026

Tero Seitsonen, Keusoten johtava asiantuntija
Pirre Raijas, Järvenpään kulttuurijohtaja

KEUSOTE.FI

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen osana palveluketjuja

- Alueellinen kulttuurihyvinvointisuunnitelma on luotu ensimmäistä kertaa osaksi Alueellista hyvinvointisuunnitelmaa 2026-2030. Se on tehty yhteistyössä Keusoten ja alueen kunnista muodostuneen työryhmän kanssa.
- Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on osa jokaista palveluketjua, sen läpileikkaavana periaatteena varhaisessa ennaltaehkäisevässä tuessa sekä hoidossa, kuntoutuksessa ja tuessa perus- ja erityistasolla. Nyt tavoitteena on integroida kulttuurihyvinvointityö osaksi palveluketjuja.
- Monialaisuus ja kumppanuus on toteutuksessa keskeistä.
- Asukas, asiakas ja potilas on aktiivinen osallistuja.
- Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toteutumista seurataan määritetyin mittarein (Hyte-tietopohja, hyte-kerroin jne.)

Tausta

- Kulttuurihyvinvoinnin ohjauksessa keskeisiä lakeja ovat hyvinvointia ja osallisuutta tukevien kulttuuripalveluiden yhdenvertaisuutta korostava laki kuntien kulttuuritoiminnasta (116/2019) sekä laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (612/2021).
- Kulttuurihyvinvoinnin poliittinen ohjaus kattaa globaalit suositukset (mm. WHO:n Health 2020), kansallisen tason terveys- ja kulttuuripolitiikan strategiat (mm. Kulttuuripoliittinen selonteko 2024) sekä kuntastrategiat.
- Hyvinvointialueilla on velvollisuus edistää asukkaidensa hyvinvointia, koordinoida alueellista hyte-kokonaisuutta ja osaltaan tukea ihmis- ja perusoikeuksien toteutumista, joihin sisältyvät myös kulttuuriset oikeudet.

- Alueellisen elintapaohjauksen kehittäminen
- Osallisuuden ja osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien edistäminen
- **Kulttuurihyvinvoinnin suunnitelmallinen integrointi hyvinvointialueen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen rakenteisiin**

- Vähennetään kotitapaturmia ja ehkäistään kaatumisia
- Väkivallan, esim. lähisuhdeväkivallan ja kouluväkivallan ehkäisy
- Vahvistetaan turvallisuuden tunnetta eri ikäryhmissä
- Päihteiden käytön vähentäminen

- Vahvistetaan asukkaiden mielen hyvinvointia
- Tuetaan asukkaiden työ-, toiminta- ja oppimiskykyä

Asukkaille hyvät arjen rutiinit

Asukkaille turvallinen arki

Asukkaiden mielen hyvinvoinnin ja työ- ja toimintakyvyn vahvistaminen

Alueellinen hyvinvointisuunnitelma 2026-2030

Hyvinvointialueen strategia 2026-2030: Hyvinvointia ja turvallisuutta asukkaille yhdessä

Kulttuurihyvinvointi

- tarkoittaa yksilön ja yhteisön kokemaa hyvinvointia, joka syntyy kulttuuriseen toimintaan osallistumisesta, kulttuurin kokemisesta ja sen tuottamisesta.
- kattaa sekä psyykkisen, sosiaalisen että henkisen hyvinvoinnin ulottuvuudet, ja se voi ilmetä esimerkiksi:
 - **Osallisuuden kokemuksena:** Mahdollisuus osallistua kulttuuritoimintaan vahvistaa yhteisöllisyyttä ja identiteettiä.
 - **Elämänlaadun parantumisena:** Kulttuuri tuo merkityksellisyyttä, iloa ja inspiraatiota arkeen.
 - **Terveystukemisena:** Kulttuurinen osallistuminen ennaltaehkäisee sairauksia ja yksinäisyyttä, lievittää stressiä ja edistää kokonaisvaltaista hyvinvointia. Kulttuuriharrastus voi parantaa hoitotuloksia ja auttaa vähentämään kipu- ym. lääkkeiden käyttöä.
 - **Yhdenvertaisuuden ja saavutettavuuden edistämisenä:** Kulttuurihyvinvointi kuuluu kaikille, ja sen toteutuminen edellyttää esteettömiä ja saavutettavia palveluja.

Työskentelyaika: jatkuva

Alueellinen kulttuuriverkosto

Yhteistyö kuntien ja
hyvinvointialueen välillä
varmistaa, että palvelut ovat
saavutettavia ja vaikuttavia
mahdollisimman monelle.
Verkostomainen toiminta
vahvistaa alueen elinvoimaa.

- Tuntemus alueellisista ja paikallisista kulttuuritoimijoista ja tapahtumista
- Tuntemus keskeisistä yhdyspintakumppaneista

Tavoite:

Kulttuurihyvinvoinnin
suunnitelmallinen
integrointi hyvinvointialueen
sote-palvelujen rakenteisiin, ml.
palveluverkko

Kokoontumistiheys

4-6 krt / vuosi,
tarvittaessa työpajoja
eri kokoonpanoilla

Tero Seitsonen, Keusote (pj)
Pirre Raijas, Järvenpää
Heidi Jäntti, Järvenpää
Anne Honkanen, Järvenpää
Tuomas Ravea, Hyvinkää
Tarja Kuusela, Mäntsälä
Malla Parkkonen, Mäntsälä
Kaisa Laine, Nurmijärvi
Mia Luoto, Nurmijärvi
Anu Pesonen, Pornainen
Anne Partanen, Pornainen
Annukka Luoderanta, Tuusula
Aurora Salomaa, Tuusula
Saana Sandholm, Keski-
Uudenmaan Yhdistysverkosto

Tavoite	Alatavoitteet / Toimenpiteet	Mittarit
Kulttuurihyvinvoinnin suunnitelmallinen integrointi hyvinvointialueen rakenteisiin	Sisällytetään kulttuurihyvinvointi osaksi alueellista hyvinvointisuunnitelmaa.	Osana alueellista hyvinvointisuunnitelmaa k/e
	Toimitaan monialaisessa kulttuuriverkostossa - Määritetään kuntien ja Keusoten yksikkökohtaiset yhdyshenkilöt ja perustetaan alueellinen kulttuuriverkosto - Kulttuuritietoisuuden lisääminen; kulttuurin tapahtumakalenterit ja kansallinen kulttuuripankki - Koulutus- yms. tapahtumat kulttuuritietoisuuden lisäämiseksi - Viestitään kulttuurihyvinvoinnista saavutettavasti ja esteettömästi - Varmistetaan kulttuurihyvinvointipalvelujen saatavuus ja saavutettavuus; poistetaan osallistumisen esteitä	- Alueellinen kulttuuriverkosto perustettu k/e - Koulutukset tms. tapahtumat - Viestinnän mittarit, esim. Keusote - Kaikukortti-mittarit
	Tunnistetaan kulttuurihyvinvoinnin kannalta keskeiset palvelupolut ja kuvataan ne.	Kuvatut palvelupolut k/e, N
	Integroidaan kulttuurihyvinvointi osaksi sote-palveluja: - Tunnistetaan ja ohjataan asiakkaita hyvinvointia tukeviin kulttuuripalveluihin - Raportoidaan kulttuurihyvinvointisuunnitelman toteutumisesta vuosittain alueellisessa hyvinvointikertomuksessa	- Kuvatut palvelupolut k/e, N - Toteutuneet tapahtumat ja osallistujat, N - Raportointi alueellisessa hyvinvointikertomuksessa k/e

Satoja miljoonia
euroja vuodessa
syrjäytyneiden
nuorten
kustannukset. (THL)

Mielenterveysongelmien
kehityssuunta on
kasvava.

11 mrd. €/vuosi
mielenterveyden
kustannukset (Mieli
ry)

20 % ikääntyneiden
lääkärikäynneistä liittyy
sosiaalisiin syihin.
(Husk ym. 2019)

Esimerkkejä

- Kehitetään Kaikukortti-mallia.
- Parannetaan tiedon kulkua kunnan kulttuuripalveluiden ja Keusoten välillä. Esim. Retrodisco 14.2.2026 Järvenpää-talossa tavoitti uusia osallistujia.
- Kehitetään lähitulevaisuudessa kulttuuri/hyvinvointireseptimallia: sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaiset voivat tukea asiakkaiden hyvinvointia ohjaamalla heitä kulttuuri- ja taidetoimintaan.
- Tehdään yhteistyötä, järjestetään yhteisiä tapahtumia.

Alueellisen hyvinvointisuunnitelman toimeenpano ja seuranta

- Alueellinen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen ryhmä vastaa suunnitelman toimeenpanosta, seurannasta ja raportoinnista. Kulttuuriverkosto vastaa kulttuurihyvinvointisuunnitelman toimeenpanosta ja raportoinnista.
- Tavoitteiden toteutumisen raportointi ja niiden mahdollinen tarkentaminen tehdään vuosittain osana alueellista hyvinvointikertomusta.
- Vuosittaiset hyte-painopisteet sovitaan hyte-neuvotteluissa siten, että ne tukevat alueellisen suunnitelman painopisteitä.
- Alueellisen hyvinvointisuunnitelman kohdennetut suunnitelmat osaltaan täydentävät ja tarkentavat tavoitteita ja toimenpiteitä, esim. palveluketjuittain.